שלב ג' – הזדמנות שנייה ומישהו שמאמין

דף למורה · מתקנים עולם – מעשה אחד בכל פעם

המטרה: לדון בכוחו של מבוגר אחד שמאמין, לקרוא סיפור קצר ולחשוב איך אנחנו נותנים הזדמנות שנייה לאחרים ולעצמנו.

זמן: 16 דקות במערך 90 · 14 דקות במערך 45

מהלך

1. שאלות לפני הצפייה (2 דק'). מקרינים את סרטון הפתיחה מהקישור באתר (נפתח בחלון חדש).
2. דיון בשאלות אחרי הצפייה – במליאה או בקבוצות. מחברים למקורות "הוי דן את כל האדם לכף זכות" ו"במקום שבעלי תשובה עומדים".
3. קריאת הסיפור "המפתחות של החממה" ושאלות ההבנה (במערך 45 – קריאה בקול ושלוש שאלות בלבד).
4. תרחיש "התלמיד החדש" במליאה. סיום: מכתב תודה למבוגר/ת שהאמין/ה בי (אפשר כמשימת בית).

תשובות ודגשים

- שאלות ההבנה: 1. כי חשב שכולם כבר החליטו שהוא בעייתי · 2. נתנה לו אחריות על החממה · 3. על כך שראתה אותו עוזר בסבלנות לאחיו הקטן · 4. אמון ואחריות · 5. בניית מערכת טפטוף מבקבוקים ישנים · 6. נתן הזדמנות לתלמיד חדש שלחשו עליו
- שאלות פתוחות – כיוונים: למשל: עידן היה ממשיך "לשחק את התפקיד", מתרחק עוד יותר או עוזב; ייתכן גם שהיה משתפר – אבל בלי תחושה שמאמינים בו. | אמון של אדם אחד יכול לפתוח אפשרויות שלא האמנו שקיימות; "מפתח" = הזדמנות ואחריות. | תשובות אפשריות: הוא רצה שהמסר יהיה כללי; הוא כבר מרגיש שהשינוי שלו; ענווה. כל תשובה מנומקת מתקבלת. | שושנה חיפשה את הטוב בעידן (הסבלנות) במקום לשפוט לפי השמועות – זה בדיוק "לדון לכף זכות".
- תרחיש "התלמיד החדש": הבחירות הירוקות – פנייה אישית, עצירת השמועה, הזמנה לקבוצה.
- הסרטון: לא מזכירים בכיתה את שם האדם או את מקור הסרטון; מתמקדים ברעיון של מבוגר אחד שמאמין.

שימו לב לתלמידים שהנושא נוגע בהם. מקורות עזרה: פנו ליועצת, לנאמני החוסן המורים או לנאמני החוסן התלמידים.

שלב ג' – הזדמנות שנייה ומישהו שמאמין

צדה: דף עבודה · מתקנים עולם – מעשה אחד בכל פעם

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

סרטון הפתיחה – לפני הצפייה

מה זה בשבילכם "הזדמנות שנייה"? האם כל אחד ואחת ראויים לה?

האם יש מבוגר/ת אחד/ת שהאמין/ה בכם – מורה, מאמן/ת, שכן/ה, בן/בת משפחה? (לא חובה לשתף)

אחרי הצפייה

מה היה רגע המפנה בסיפור? מה גרם לו לבחור דרך אחרת?

מה עשה המבוגר שהאמין בו – ומה הוא לא עשה?

איך הבחירה של אדם אחד להאמין בנער השפיעה על עוד הרבה אנשים בהמשך?

האם גם נער/ה יכולים להיות "האדם שמאמין" בחבר/ה? איך?

איך הסיפור קשור לרעיון של תיקון עולם?

מקורות על הזדמנות שנייה

- "הֱוֵי דָן אֶת כָּל הָאָדָם לְכַף זְכוּת." (פרקי אבות, פרק א) – לחפש את הטוב באדם ולא למהר לשפוט.

- "אַל תִּסְתַּכֵּל בַּקַּנְקַן אֶלָּא בְּמַה שֶּׁיֵּשׁ בּוֹ." (פרקי אבות, פרק ד) – לא לשפוט לפי המראה החיצוני או לפי מה שאומרים.
- "בִּמְקוֹם שֶׁבַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה עוֹמְדִים – צַדִּיקִים גְּמוּרִים אֵינָם עוֹמְדִים." (תלמוד בבלי, מסכת ברכות לד ע"ב) – מי שטעה ובחר לשנות את דרכו – ראוי להערכה גדולה.

יצרה: רוית ראש בן ישי

המפתחות של החממה

סיפור דמיוני. הדמויות אינן אנשים אמיתיים.

בכיתה ח׳3 כולם ידעו מי זה עידן. "זה שהעיפו אותו מבית הספר הקודם", לחשו. עידן ידע שמדברים עליו, ולכן החליט להקדים תרופה למכה: הוא איחר, צחק בקול בזמן השיעור ולא הכין שיעורי בית. "אם כולם בטוחים שאני בעייתי", חשב, "לפחות שיהיה לזה סיבה."

יום אחד, אחרי עוד הערה, ביקשה ממנו המורה למדעים, שושנה, להישאר אחרי השיעור. עידן כבר הכין את המשפט "לא עשיתי כלום". אבל שושנה לא נזפה בו. היא הוציאה מהתיק צרור מפתחות והניחה אותו על השולחן. "החממה של בית הספר מוזנחת," אמרה. "הצמחים מתייבשים. אני צריכה מישהו אחראי שיפתח אותה כל בוקר וישקה. חשבתי עליך."

עידן הסתכל עליה כאילו טעתה בשם. "עליי? את בטוחה?" שושנה חייכה: "ראיתי איך עזרת לאח הקטן שלך לקשור את השרוך בשער. מי שיש לו סבלנות לזה – יש לו סבלנות לעגבניות." עידן לקח את המפתחות. הם היו כבדים יותר ממה שחשב.

בשבועות הבאים עידן הגיע לבית הספר רבע שעה לפני כולם. בהתחלה רק השקה. אחר כך התחיל לקרוא על צמחים, ובנה עם שני חברים מערכת טפטוף מבקבוקים ישנים. כשצצו העגבניות הראשונות, הוא הביא אותן לכיתה בקופסה וחילק לכולם. מישהו מהשורה האחורית אמר: "וואו, אתה בכלל לא כמו שאמרו."

בסוף השנה עמד עידן מול השכבה בטקס וסיפר על החממה. הוא לא סיפר על המורה שושנה. הוא רק אמר משפט אחד: "לפעמים מספיק שמישהו אחד ייתן לך מפתח – והדלת נפתחת." בשנה שאחרי, כשהגיע לכיתה תלמיד חדש שכולם לחשו עליו, עידן ניגש אליו ושאל: "יש לך כמה דקות בבוקר? אני צריך עזרה בחממה."

שאלות הבנה – הקיפו את התשובה

1. למה עידן התנהג בהתחלה בצורה "בעייתית"?

א. כי לא אהב את המורה למדעים
ב. כי חשב שכולם כבר החליטו שהוא בעייתי
ג. כי רצה לעזוב את בית הספר
ד. כי לא הבין את החומר

2. מה עשתה המורה שושנה כשעידן נשאר אחרי השיעור?

א. נזפה בו ושלחה אותו למנהל
ב. התקשרה להורים שלו
ג. נתנה לו אחריות על החממה
ד. ביקשה שיחליף כיתה

3. על מה ביססה שושנה את האמון שלה בעידן?

א. על הציונים שלו
ב. על מה שסיפרו עליו
ג. על כך שראתה אותו עוזר בסבלנות לאחיו הקטן
ד. על כך שהוא אוהב עגבניות

4. מה מסמלים המפתחות בסיפור?

א. עונש
ב. אמון ואחריות
ג. כסף

ד. סוד

5. איזה מעשה של עידן קשור גם לשמירה על הסביבה?

א. איחור לשיעורים
ב. בניית מערכת טפטוף מבקבוקים ישנים
ג. הנאום בטקס
ד. השיחה עם המורה

6. מה עשה עידן בשנה שאחרי?

א. עזב את בית הספר
ב. ביקש מפתחות חדשים
ג. נתן הזדמנות לתלמיד חדש שלחשו עליו
ד. הפסיק לבוא לחממה

שאלות פתוחות

1. מה היה קורה, לדעתכם, אילו שושנה הייתה רק נוזפת בעידן? כתבו שתי אפשרויות.

2. הסבירו את המשפט "לפעמים מספיק שמישהו אחד ייתן לך מפתח – והדלת נפתחת".

3. למה עידן לא סיפר בטקס על המורה שושנה? מה זה מלמד עליו?

4. איך הסיפור מתחבר למקור "הוי דן את כל האדם לכף זכות"?

מכתב תודה

למי הייתי רוצה לכתוב מכתב תודה – מבוגר/ת או חבר/ה שהאמינו בי?

יצרה: רוית ראש בן ישי

מה הוא/היא עשו (או אמרו) שעשה לי טוב?

מה השתנה אצלי בעקבות זה?

משפט אחד שאני רוצה לומר לו/לה: